

Základy pedagogické metodologie

VÝZKUMNÉ NÁSTROJE - DOTAZNÍK

DOTAZNÍK

- nejfrekventovanější výzkumný nástroj
- hromadné získávání údajů
- Dotazník nebo rozhovor? (Disman 2002 s. 141)

DOTAZNÍK - TERMINOLOGIE

- respondent - osoba, která vyplňuje dotazník
- položky - prvky dotazníku (otázky)
- hlavička - vstupní část (adresa instituce, atd.)
- faktografické údaje - položky dotazníku věk, pohlaví, bydliště, zaměstnání, vzdělání, apod.)

typy položek (otázek)

- uzavřené - nabízí hotové alternativní odpovědi
- polouzavřené - nabízí hotové alternativní odpovědi, ale žádají i vysvětlení, nebo nabízí hotové alternativní odpovědi a ještě otevřenou "jinou možnost" (např.: bydlíte a) v rodiném domě; b) v bytě; c) na chatě; d) jiná možnost:
- škály - odstupňované hodnocení jevu
- otevřené - respondent musí odpověď napsat (vymyslet)
- L - otázky (zjišťují pravděpodobnost, že respondent lže)

podle Gavora 2000

základní pravidla při tvorbě dotazníku

- respondent musí položce dobře porozumět (to, že jí rozumí autor neznamena, že jí porozumí i respondent)
- netvořit příliš široké otázky (být konkrétní)
- pokud možno se vyhnout slovům „několik“, „někdy“, „obyčejně“.
- vyhněte se dvojitým otázkám („Máte rád mléko a mléčné výrobky?“ Disman 2002)
- ptáme se jen na otázky, na které dokáže respondent odpovědět
- vyhněte se záporným výrazům, zcela vylučte dvojitý zápor
- vyhýbejte se otázkám, které vzbuzují předpojatost podle Gavora 2000

další pravidla při tvorbě dotazníku

- Ptáme se: Je daná otázka opravdu nutná? (vztahuje se opravdu k našim hypotézám?)
- Ptáme se: Měří tato položka, co má měřit? (je validní?)
- Ptáme se: Není naše otázka sugestivní? („*Doufám, že máte rád/a sýry, že ano...*“; ale i „*Řekl/a byste, že máte rád/a sýr*“; správně: „*Řekl/a byste, že máte rád/a sýr, nebo byste spíš řekla, že nemáte rád/a sýr?*“)
- *Je výčet kategorií pro odpovědi na uzavřenou otázku úplný?*
- *Je použití otevřené otázky opravdu nezbytné?*
- *Není tato otázka nepříjemná, znepokojující, ohrožující?*

podle Disman 2002

DOTAZNÍK

- struktura dotazníku
- délka dotazníku
- návratnost dotazníku

PRŮVODNÍ DOPIS

- uveďte, že vyplnění nezabere víc než 15 min (měla by to být pravda!)
- zmiňte důležitost tématu nikoli pro výzkumníka, ale pro zlepšení konkrétní vzdělávací situace
- pište o výzkumu, ne o své dipl. práci (respondenti pokládají kvalifikační práce za soukromou věc)
- odvolejte se v dopise na authority (vedoucí katedry, významného pedagoga)
podle Gavora 2000

POKUSTE SE VYTVOŘIT

- uzavřenou položku
- otevřenou položku
- L - položku
- sémantický diferenciál

DĚKUJI ZA POZORNOST

Zdeněk Hromádka

13549@mail.muni.cz

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta MU v Brně